کۆڕە تەلەفیزیونییەکەی بەڕێزان نەوشیروان–عیمادو چارەسەری راستەقینەی گەندەڵی

کامیل ژیر

مرۆڤ کە هاوکار (زمیل) ی دز بوو، بیەوێ‌و نەیەوێ، شانی ئارداوی دەبێ‌و ئەکەوێتە بەرپرسیاری لەمجۆرە:

ئەگەر تۆش هەو نیت، ئەی بۆچی رێگە بەهاوکارەکانت ئەدەی گەنجینەی ئاردەکە تالانکەن؟ کە ناشتوانی رێگەیان لێبگریت، بۆ لێیان دوورناکەویتەوە تا شانی تۆش ئارداوی نەبێ؟ ئەگەر دەربەستی پەزەکەیشیت، بۆچی بەرەیەکی بەرهەڵستکار دروست ناکەیت؟ کە هەڵوێست هەر قسەی رووت بێ، قسە ناچێتە ناو گیرفانەوە. کێ لەگوڵ کاڵتر بەخۆی دەڵێ؟ ئەی کورد نەیوتوە: تا خاوەن ماڵ دزی گرت. دز خاوەن ماڵی گرت؟.

بەو جۆرە، راستییەکان لەناو کۆمەڵێ گوماندا، ون دەبن‌و رەش‌و سپی تێکەڵاو دەبن.

هەرچۆنێ بێ، قسەی بەرێزان نەشیروان مستەفاو عیماد ئەحمەدو هاوکۆڕەکانیان لەشەوی شەمەی 2006/3/4 دا لە کەناڵی PUK ەوە، لەدڵسۆزیەوە بووبێت، یا بۆ مژینی رقی خەڵکی، لایەنی بوێری‌و روونی‌و راستیی زۆری تێدابوو. بەڵام وەك چارەسەر؟ کۆرەکە، ئامانجەکەی نەپێکا. چونکە پێشنیارەکان کەبریتی بوون لە: (1– سوودوەرگرتن لەپارتییە سوسیال دیموکراتەکان 2– لەشارەزایانی دارایی 3–ئاڵوگۆری دەسەلات یا بەرپرسەکان) ترازوە لاسەنگەکە راستناکاتەوە. چارەسەری یەکەم: شیردا بۆ داپیرە. بۆ وەلامی دوەم: یاسا دارایی‌و سزاییەکانی ئێستامان، کەموکوڕییان تێدا نیە. بۆ خاڵی سێیەم: کێ ئەڵێ لە ئەنجامی ئاڵوگۆڕەکەوە ماری مارخۆر پەیدا نابێ‌و ناڵێین رەحمەت لە کفن دز؟.

کەواتە چارەسەرییەکان ئەبێ ریشەیی بن. سەرەتا هۆکارەکان دەسنیشانکەین، ئنجا یەك یەك چاریانکەین، بەمجۆرە:

1– پەرلەمانەکەمان، بۆیە کارتۆنیە، چونکە پەرلەمانی تەنیا پارتییەکانەو ئەندامەکانی لەداشی دامەو مووچەخۆری پارتییەکان زیاتر، چیتر نین و ئەوەی لای ئەوان گرنگبێ، ئەوەیە پارتییەکان لێیان رازیبن!.

ئاشکرایە لەکۆمەڵگایەکی دیموکراتیدا، بەردی بناغەی هەموو دیوارەکان، پەرلەمانە. بنەما یاساییە گشتییەکەش ئەڵێ (ئەوەی لەسەر بۆش دروستبکرێ، ئەویش هەر بۆشە) کەواتە ئەبێ لەپەرلەمانێکی پتەوەوە دەستپێبکەین .پەرلەمانی پتەویش ئەوەیە نوێنەری راستەوخۆی‌دەنگدەرانی بێت نەك سەپێنراوی لیستی پارتییەکان‌و شێوازی رێژەیی بێت، وەك ئەم پەرلەمانەی ئێستا کە پێویستە کۆتایی پێبهێنرێ‌و هەڵبژاردنێکی‌تر لەسەر شێوازی بازنەیی ئەنجامبدرێت. بۆ ئەوەی هەر ناوچەیەو نوێنەری خۆی بناسێ. ئەوسا پەرلەمانتارەکان، هەست ئەکەن زیاتر نوێنەری دەنگدەرەکانیانن، با ئەو پەرلەمانتارە حیزبیش بێت. ئیتر ئەو هەوڵ ئەدات زیاتر جەماوەرەکەی لێی رازیبێ. جەماوەرەکەش، جارێکیتر دەنگی ناداتێ ئەگەر لەئاستی کارەکەیدا نەبێت.

پەرلەمانێکی لەو جۆرە، لەدیاردەی پەنحا بە پەنجاش رزگارمان دەکات. چونکە خەڵکی بێلایەنیشی تێدەکەوێت. دوایی لەوپەرلەمانەوە، حکومەتێکی یەکگرتوو بۆ هەموو هەرێمی کوردستان، دەستبەکاربێت. ئەو حکومەتەش، ئەبێتە حکومەتی یاسا، نەك هی حیزبێك. چونکە هەمیشە لە مەترسی ئەوەدا ئەبێ کە پەرلەمانەکە باوەری لێبسەندێتەوە. وەزیریش هەمان ترسی ئەوەی دەبێ ئەگەر کەموکوڕیی هەبێ، یا گەندەڵبێ، یا وەزارەتەکەی گەندەڵکاریی تێدا بێ، یاتێدا مابێ. واتا پاکتاوکردنی گەندەڵکاران لە حکومەتدا دەستپێدەکات و ئەنجامیشی دەبێت.

2– هۆی گەندەڵیی دارایی و ئاژاوەی دارایی پارتییەکان، ئەو پارە مفتە زۆرەیە کە نارەوا ئەچێتە گیرفانی ئەو پارتییانە، یا گیرفانی سەرکردەکانیان. بۆیە ئەبێ بەبریارێکی پەرلەمان، هەموو داهاتەکانی دەوڵەت، بچنە گەنجینەی حکومەتەوە. هەر وەك لە هەموو دەوڵەتێکی یاسادا وایە. دوایی لە حکومەتەوە، ئەوەندەی پێویست خەرجی رۆژانەی پارتییەکان، دەرماڵەیەك وەرگرن. ئەویش تەنیا بۆ ئەو پارتییانەی رێژەیەکیان ئەبێ لە پەرلەماندا. کە ئەو پارە مفتە زۆرەش نەما، ئیتر بەڵگەنەویستە گەندەڵی دارایی ناو پارتییەکان نامێنێت.

3- ئێستا بۆیە حکومەت دەستەوستانە لە ئاستی گەندەڵییەکاندا، چونکە سامانو زوربەی هێزە چەکدارەکان و هۆکارەکانی راگەیاندن، لەدەستی پارتییەکاندایە. بۆیە ئەبێ هەموو ئەوانە ببنە هیحکومەت، وەك هەر دەوڵەتێکی یاساو دەستور.

ئەو چارەسەریانە. ئەشێ سەرەتا وا بنوێنن کە پارتییەکان لاواز دەکەن. لە راستیدا پێچەوانەی ئەوە راستە. ئەو پارتیانە کە ئێستا گەندەڵی تێیداون. ئەو گەندەڵیە وەك خۆرە لاوازیان دەکاتو دەیانپوکێنێتەوە. هەڵەن ئەوانەی وا ئەزانن کە پارەو چەكو هۆکاری زۆری راگەیاندن، ئەو پارتیانە، لە مەرگێکی چاوەروانکراو رزگار دەکەن.

ئەوانە بە گشتی، لەبارەی گەندەڵیەوە. ئنجا بۆ بەهێزکردنی قەوارەسیاسییەکەشمان، سەرباری نەهێشتنی ئەو گەندەڵیە زۆرە، ئەم هەنگاوانەش پێویستن:

أ- متمانەکردن بەقەوارە سیاسییەکەی خۆمان، زیاتر لە متمانە بە دەستەڵاتی حوکم لە بەغداد.

ب- پڕچەككردنی هێزی بەرگری کوردستان لەنزیکترین کاتدا، ئەوە سەرەکیترین گەرەنتیە بۆ پاراستنی قەوارەکەونەتەوەکەمان. پەندە کوردییەکەی خۆمان (کوتەك ئەزانێ قۆناغ لە کوێیە) لە سەرەتای مێژووەوە تاهەتا، هەر دروستو کاریگەرە. ئێمە ئەگەر ئێستا ئەو سامانە لێشاوو زۆرەی بۆمان رژاوە، لەجیاتی گەندەڵیەکانو پرۆژە رووکەشو ناپێویستەکان، هێزێکی بەرگری مودێرنی پێ پڕچەك بکەین، ئەوا نەك فیدراڵی، بەڵکو سەربەخۆییش تا ئەوپەڕی سنوورە سروشتییەکانی کوردستان لەئامێزماندا دەبێت.

ج- هەڵبژاردنی سەرۆکی هەرێم لەلایەن میللەتەوە راستەوخۆ.

د- دروستکردنی ئەنجومەنێکی ئاسایشی نەتەوەیی بەهەموو دەسەڵاتەکانیەوەو دوور لە دەسەڵاتی پارتییەکان.

هیوادارم توانیبێتم خشتێکم خستبێتە سەر خشتێك بۆ نەهێشتنی گەندەڵیو بە ئەنجامگەیشتنی کاروانی رزگاریخوازی نەتەوەکەمان.

jeerkamil@yahoo.com